

3/64

פרוטוקול מס'

מישיבת ועדת הכספים

מיום ג' אדר ב' תשי"ט - 10.3.1959

בשעה 09.00

מא.

השתתפו:

חברי הועדה:

- י. גורי - היו"ר
- מ. אולמרט
- י. אפרתי
- י. בדר
- ש. בבה
- ש. דיין
- מ. חזני
- א. כהן
- ק. כהנא
- ז. צור
- י. קרגמן
- מ. קלמר
- י. רוקח
- ח. רובין

מוזמנים:

מר רוזוליו - נציב שירות המדינה
מר קשרון - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום:

- א. המשך הדיון בחוק התקציב לשנת 1959/60
- ב. אישור צווי מכס.

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.
בטרם נמשיך בדיון בחוק התקציב (משרד ראש הממשלה -
נאשר צווי מכס שנדוננו ואושרו בדעות המשנה.

ש. בזק:

ועדת משנה בראשותו של מר רהן החליטה פה אחד לאשר
צו תעריף המכס על כהל מפוגל (תיקון)

היו"ר י. גורי:

אני מעמיד להצבעה צו זה.

ה צ ב ע ה

צו תעריף המכס על כהל מפוגל (תיקון) - אושר

ש. בזק:

ועדת המשנה בראשותו של מר קרגמן אישרה
פה אחד צו מסי בלו על משקאות מסכרים. (שנוי תעריף

ה צ ב ע ה

צו מסי בלו על משקאות מסכרים (שנוי תעריף) - אושר

היו"ר י. גורי:

ועתה נשמע חשובות נציב שירות המדינה, מר רוזוליו
על שאלות חברי הועדה.

מר רוזוליו:

נשאלתי 35 שאלות, וארשה לעצמי לענות לפי סדר הענינים
ולא לפי סדר השאלות.

לשאלתו של מר דיין על הקפאת השכר והאמצעים שאחוזים
בהם עכשו הן ביחס לעליית בדרגה ורתשבוץ והן ביחס לתשלום בעד שעות
נוספות, אני יכול להגיד שגם ההחלטה על הקפאת השכר היסודי וגם ההחלטה
על הענקת תשלום בעד שעות נוספות מהוות חלק ממדיניות השכר עליה
החליטה ההסתדרות ואותה אישרה הממשלה כמחייבת את שירות המדינה. במסגרת
זו אני פועל כפקיד המקבל הוראות ומבצע אותן.

י. אפרתי:

בכמה זעלה הדבר?

מר רוזוליו:

אינני יכול להגיד, כי התשלום בעבור שעות נוספות...

י. אפרתי:

לדרגות 5-1?

מר רוזוליו:

לא. לכל הפקידות הנמוכה בדרגות 15 עד 9, תמיד
שילמו בעד שעות נוספות לפי רישום. הפקידים בדרגה
8-7 קבלו חופשה תמורת שעות נוספות. הפקידים מדרגות 6 ומעלה לא
קבלו תשלום או חופשה. וההחלטה שנתקבלה אינה אומרת אלא שגם בעלי
הדרגות 8-2 קבלו תשלום בעד עבודת שעות נוספות. והדבר ייעשה לפי עריכת
רשימה אינבדיאולית של כל הפקידים.

י. רוקח:

האם השופטים והפקידים הבכירים יקבלו תשלום בעד
שעות נוספות?

מר רוזוליו:

על שופטים, אינני יכול להשיב. פקידים בכירים בדרגות
1-2-3 יקבלו.

לשאלתו של מר אפרתי מהי משכורת היסוד של דרגות
1-5 - אני יכול להפנותו לפירוט המופיע בספר

דברי ההסבר של התקציב.

לשאלתו של מר קלמר, כיצד יתכן שהממשלה אינה נוהגת
על פי הסכם שקובעות רשויות מקומיות עם אגוד מקצועי - הממשלה אינה יכולה
להיות קשורה במו"מ של הרשות המקומית עם עובדיה. אם עירייה מסויימת
הגיעה להסכם מסויים עם ועד המהנדסים על מתן דרגה א' 7-ל-17-16 מהנדסים,
בעוד שבשירות המדינה היו רק 5 מהנדסים שקבלו דרגה א', אין להעלות
על הדעת שהממשלה צריכה לתת לכל המהנדסים דרגה א'. בממשלה יש חרעומת
קשה על מוסדות צבוריים שמרשים לעצמם, מבלי שיש לב למסגרת הכללית
של הדירוג, לתת חוספת שמעמידות את הממשלה במצב בלתי-נוח.

י. רוקח:

מדוע שר הפנים אינו מ תערב?

מר רוזוליו:

אני פניתי לשרי הפנים לא פעם, ובקשתי מהם למנוע
העלאת שכר על ידי איום בהקטנת המענק הניתן לעיריות.
יותר מזה אינני יכול לעשות.

לשאלתו של מר בבה על הרכב משכורת המנהלים הכללי,
משכורת היסוד של המנהלים הכללים היא 580 לירות. לא נקבע עדיין שום
דבר ביחס לאיזה שהן תוספות למנהלים הכלליים. ההממשלה החליטה על משכורת
המנהלים הכלליים ב-1955 וקבעה את העקרון, שמנהל כללי יקבל סכום סמלי
יותר מאשר הפקיד הגבוה ביותר בעל המשכורת הגבוהה ביותר בממשלה. המשכורת

הגבוהה ביותר, פרט למנהלים כלליים, היתה של רופא בדרגה א' בשיא הותק. הממשלה קבעה למנהלים הכללית משכורת גבוהה בלירה אחת. היום שוב שובש עקרון זה, כי מנהל בית חולים מקבל שכר יסוד 495 לירות; תוספת יוקר מגובשת 141 לירות, שיא תוספת הותק 25 אחוז שהם 159 לירות, תוספת היוקר השוטפת 34 לירות ותוספת כוננות 125 לירות. יחד - 971 לירות משכורת כוללת, בלי תוספת משפחה. חלק מתוספת היוקר המגובשת וכל תוספת היוקר השוטפת פטורים ממס הכנסה. על תוספת כוננות משלים הרופא 35 אחוז מס הכנסה. והתוספת לספרות מקצועית פטורה אף היא ממס הכנסה. בצורה כזאת מגיעה משכורת הרופא ל-1070-1050 לירות ברוטו ו-600 לירות נטו. רופאים בכפר ובספר מקבלים משכורת גבוהה יותר מאשר רופאים בעיר.

לשאלתו של מר רוקח על משכורת המנהלים בחברות ממשלתיות ואגודים ממשלתיים - החקן של חברות אלו מתאשר על ידי ועדה בה משתתפים בא-כוח החברה הנדונה, האוצר ונציבות השירות. הם מקבלים את שכרם לפי הדירוג הממשלתי. בחברות הגדולות מקבלים המנהלים הכלליים משכורתם לפי דרגה 1.

על שאלתו של מר דייך בענין סדרי קבלת עובדים, השיב מר יערי. ברצוני להוסיף רק הערה אחת. קבלת עובדים בשיהות המדינה נעשית על פי שני עקרונות: הפקידות הנמוכה מתקבלת על ידי לשכת העבודה; והפקידות הגבוהה - על ידי מכרזים. בחינות ובחירת המועמד הכשיר בין הכשירים; כל הגבלה של גיל ועולים חדשים, נוגדת לעקרון של המכרז וההתחרות החפשית. הכנסת יכולה להחליט על מתן עדיפות לסוגים מסויימים, אבל כל עוד לא נעשה הדבר אנו צריכים לפרסם מכרז ולבחון כל איש על פי תכונותיו האישיות ולחת את המשרה לכשיר בין הכשירים. באמריקה, שבה קיימת שיטה דומה, יש חוק הנותן מספר נקודות מעל למספר הקבוע לחיילי מלחמת העולם וחיילי מלחמת קוריאה. אצלנו אין חוק כזה, ואני שמח על כך, כי הוא היה פוגע בזכותה של המדינה לבחור את העובד הטוב ביותר למשרה מתפנית.

בכל מכרז ישנם 3 שלבים: מכרז פנימי רק לעובדי אותו משרד שבו התפנתה המשרה, וזה בכדי לתת אפשרות לעובדים אפשרות לעלות בדרגה ולהתקדם בעבודתם; השלב השני - בדיקת כל הרשימות של העובדים המועמדים להעברה ממשרד למשרד ומציאת האיש המתאים למשרה מתפנית בכל משרד. והשלב השלישי - מכרז בעתון וברדיו ובחינות.

י. רוקח: אני שאלתי אם במשך השנה מתפנות 2000 משרות, האם אפשר שלא למלא אותן?

מר רוזוליו: משרה שאושרה בחקן ויש לה כיסוי תקציבי מתמלא, אלא אם כן המשרד בעצמו מודיע שאין צורך במלוא המשרה. אולם רוב המשרדים אינם נוטים כך, כי הם טוענים: אחרי שעברו את נציבות השירות ומשרד האוצר נקבע להם תקן מצומצם.

מ. קלמר: השאלה היא, האם כאשר מתפנות 2000 משרות, אתם בודקים אם אפשר לוותר על משרות אלו לפני שאתם

מפרסמים מכרז?

מר רוזוליו: 2000 המשרות כוללות כל העובדים בשירות המדינה לפי מקצועותיהם, פרט למורים ושוטרים. משרה מתפנית כאשר אדם מתפטר, או מפטרים אותו או שהוא יוצא לפנסיה או לחופשה ללא חשלום לזמן ארוך, או לשירות בצבא סדיר.

אחוז החלופים במנגנון המדינה הוא 8-9%, וזה אחוז נמוך למדי בהשוואה למדינות אחרות.

מ. אולמרט: אתה רואה בזה תופעה חיובית?

מר רוזוליו: זהו הגבול המנימלי. פחות מזה לא יתכן, כי אז פירוש הדבר שאינו זורם דם חדש למנגנון.
ב-3/1952 הגיע אחוז החלופים במנגנון המדינה ל-20 אחוז. זאת אומרת שמנגנון המדינה הולך ומתגבש.

על משרה פנויה מכירה נציבות השירות ולא המשרד, וכל משרדה פנויה נבדקת.

מר דניאלי: אני חושב שמספר העובדים היוצאים מדי שנה משירות המדינה אינו מגיע ל-2000. אנו מעבירים במסננת אכזרית את כל המשרות הפנויות ואנו מקצצים בהן במכסימום האפשרי. ובחלקן הגדול המשרות הפנויות אינן מתמלאות.

מר רוזוליו: לשאלתו של מר בדר ביחס לאופן קבלת האובדים לשירות הבטחון - בשירות הבטחון ובשירותים סודיים אחרים העובדים אינם מתקבלים על ידי מכרזים של נציבות השירות. אולם התקן, סדרי העבודה והדירוג כפופים לנציבות השירות, בדיוק כמו בכל משרדי הממשלה האחרים.

לשאלתו של מר בבה, האם הרחשבוץ נוגע גם לדרגות נמוכות מדרגה 5, התשובה היא - במיה מצומצמת כן. מתברר שבשנים הקודמות העליה בדירוג בדרגות הנמוכות הייתה יותר תכופה מאשר בדרגות הגבוהות. לכן התיקון מוצא את הצדקתו בכך, שנותנים דרגות יותר גבוהות לעובדים בדירוג הגבוה, שקודם לא באו על סיפוקם.

באיזו מידה הרחשבוץ יסרב את עניני המינהל - זה יהיה תלוי בטיפול בעניני השכר בשנה הבאה. לא אעלים שדעתי אינה נוחה מענין זה. אבל כבר אמרתי שזוהי החלטת הממשלה בהסתמך על מדיניות השכר, ואני משוכע שכצבור זמן מסויים יהיה צורך ברפורמה יסודית בשטח זה של השכר ותיקון היחסים בין הכפופים והממונים, שעכשו - בעקבות ההסכדים המיוחדים - שובשו במקצת.

אשר להצעתו של מר בבה להקפיא את מנגנון המדינה - הממשלה ניסתה מספר פעמים להקפיא את מספר העובדים בשירות המדינה ולא הצליחה. שום מדינה לעולם לא הצליחה לעשות זאת. ואצלנו, בשנת עליה מוגברת אין להקטין את האדמיניסטרטציה, אלא יש להגדילה אל מנת שאפשר יהיה לטפל בענינים. כל חוק שמאשרת הכנסת מביא בעקבותיו להגדלת המנגנון, כי יש צורך בתוספת עובדים.

היו"ר י. גורי: כל מדינה שתנסה להקפיא את מנגנונה ל-3-4-2 שנים, לא חקיים שירותים. אפשר לדבר על מושגים רלטיביים אבל לא על הקפאה, כי אז פירוש הדבר שאינך מקבל אנשים חדשים במקום היוצאים.

ש. בבה: האם במדינה שהמנגנון שלה מוגזם, יש דרך אחרת מאשר הקפאה?

י. קרגמן: מה היה אחוז המנגנון ביחס למספר החושבים ב-1956 ומה הנו כיהם?

מר דניאלי: ערכנו בדיקה זו ושר האוצר מסר תוצאותיה בכנסת. הבדיקה מראה שיש הקטנה יחסית במספר העובדים בשירות המדינה ביחס למספר החושבים.

מר רוזוליו: אני מרשה לעצמי להפנות תשומת לבכם לדו"ח האחרון של נציבות שירות המדינה, שאחד מפרקיו מוקדש לשאלה זו.

לשאלתו של מר בדר על העברת העובדים לדירוג המקצועי, ברור שהעברה לדירוג מקצועי קשורה בהעלאה מסויימת בשכר, כי תנאי השכר בדירוג המקצועי הם טוב יותר מאשר באדירוג המנהלי-הכללי.

לאחר שועדת השכת 1955 חילבה עקרונית את הדירוג המקצועי, נוהגת הממשלה בצורה כזאת, שכל קבוצה מקצועית שיש לה הצדקה אובייקטיבית להכלל בדירוג ארצי מקצועי, מקבלת דירוג כזה.

א. בהיר: כמה מעובדי המדינה נמצאים בדירוג המקצועי?

בעמ' 19 של ספר דברי ההסבר, יש פירוט מלא של העובדים המקצועיים.

מר דניאל:

אשר לשאלה מדוע לא תיעשה דצנטרליזציה של שירותי הסעד, הדחות והבריות על ידי העברתם לרשויות המקומיות -

מר רוזוליו:

שאלה זו חורגת מגדר סמכותה וידיעתה של נציבות השירות. הנצבות בודקת אפשרויות של דצנטרליזציה בתוך משרדי הממשלה והענקת סמכויות לדרגים הנמוכים, ובעיקר למשרדים המחוזיים כמו, משרי המחוז של משרד הפנים ומשרד הבריאות. משרד הבריאות עשה דצנטרליזציה של סמכויות והעבירן ללשכות הבריאות המחוזיות. הוא הדין לגבי משרד האוצר. העבודה המעשית מפוזרת על פני כל המדינה, ורק הצמרת מרוכזת במשרד האוצר בירושלים.

אשר לדירוג באגודים ומוסדות נתמכים - בכל המוסדות הללו הדירוג מתאשר על ידי ועדה מעורבת של האוצר, נציבות השירות והמוסד הנדון.

א. בהיר: האם נוהג זה חל גם על האוניברסיטה והטכניון?

מר רוזוליו: לא, כי לדעת שר החנוך יש לשמור על חופש המחקר.

א. בהיר: אני חושב שענין זה מחייב בירור, כי לא יתכן שהממשלה המשתתפת ב-50 אחוז מתקציבי מוסדות אלה, לא תהיה לה דעה בקביעת משכורת עובדיהם.

היו"ר י. גורי: פרופ' מזר לא יתנגד להזמין את הועדה לשיחה על נושא זה.

מר רוזוליו: אשר למעמד המורים - לפי החלטת הממשלה, המורים הם עובדי מדינה לכל דבר; האדמנסטרציה של עניני המורים מתנהלת במשרד החנוך ולא בנציבות השירות. הנציבות מטפלת אך ורק בעניני הפנסיה של המורים, לפי חוק הפנסיה.

אשר לחוק שירות המדינה - על שולחן ועדת העבודה מונחים שני חוקים. הממשלה החליטה להעביר שני חוקים אלה לאשור הכנסת ולדחות הגשת חוק שירות המדינה המקיף.

אשר לרוקחים, זה אחד האגודים המקצועיים שעל הטבת שכרם דנים עכשו, ואינני יודע כיצד יסתיים דיון זה.

לשאלתו של מר דגני - מה הם העקרונות למתן סמכויות לפקידים נדרשים - יש תקנון מיוחד בענין זה ואבקש להמציא לכם אותו.

אשר לפעילות מפלגתית וגביית כספים על ידי עובדי המדינה - הצעת החוק המונחת על שולחנה של הכנסת, באה להשיב על שאלות אלו. אני מרשה לעצמי להפנות תשומת לבם של חברי הועדה לסעיפי החוק המכוונים למנוע מעובד המדינה לגבות כספים לכל צורך שהוא, פרט לאוצר המדינה, ולהמנע מפעילות מפלגתית.

אשר לתאים מפלגתיים במשרדי הממשלה, עד כמה שאני יודע קיימים תאים כאלה, אבל אינני יודע במה הם נוגעים לנציבות השירות. לא כתוב בשור מקום, שאסור להקים תאים מפלגתיים. כל המפלגות עושות זאת, וכל עוד אין הדבר מפריע לעבודת העובד, אין לאסור על כך. דבר אחר הוא טיפול של תאים כאלה בענינים משרדיים. דבר זה לא קיים ולא נברא. ישנם ועדי עובדים שיש להם תפקידים רשמיים של יצוג עובדיהם. אבל מכאן עד לתא מפלגתי - הדרך רחוקה מאד.

לפי ההוראות הקיימות אסור לנכות ממשכורת עובד המדינה שום תשלום, אפילו אם העובד מבקש זאת. גליון המשכורת מכיל נכוי מס הכנסה, בטוח לאומי וכיום ניכוי למלווה עליה. אפילו ההסתדרויות מנכות מסייהן באמצעות ועדי העובדים ולא באמצעות הנהלות המשרדים.

היו"ר י. גורי: אנו מודים למר רוזוליו.

ועתה נעבור לתקציב משרד הפיתוח. וכנהוג - נפתח בשאלות.

ברצוני לשאול את המנהל הכללי של משרד הפיתוח:

(א) האם הסיבה להקטנת תקציב משרד הפיתוח נעוצה ביחסים המתוחים שבין משרד האוצר ומשרד הפיתוח?

(ב) האם נמל אילת נמצא בידי משרד הפיתוח או בידי משרד

התחבורה?

(ג) מה המצב בענין מכירת מפעל הדשנים?

שר האוצר הודיע, שלא ייעשה צעד סופי בענין זה לפני שיסתיים הבירור בוועדת הכספים.

היו"ר י. גורי:

(ד) מה המצב בענין העבודה בשבת במפעל הדשנים?

מר קלמר:

שמעתי על הקמת מטבח כשר בחמנע ואני מודה על כך. אולם עדיין לא שמעתי על הקמת מטבח כשר במפעל הדשנים. אני שואל אפוא - מתי יוקם מטבח כשר במפעל הדשנים?

(ה) הם יוקם מפעל הזרחן ועל ידי מי יוקם?

(ו) בתקציב מופיע סכום של מליון לירות לרכישת ציוד לחברת "תובלה". האם ההלוואות שנתנו לחברה זו עד היום כבר הוחזרו? זה מפעל עסקי הנושא רווחים. מדוע צריך לתת לו הלוואות?

(ז) האם במפעל זה שובתים בשבת?

(ח) בחברת החשמל עובדים בשבת גם בעבודות שאינן חיוניות משום שהעובדים רוצים לעבוד בגלל התשלום הגבוה בעבור עבודה בשבת. האם מצב זה נמשך עדיין?

מ. אולמרט:

שמענו בשמחה על ההתקדמות שחלה במפעל האשלג. בדו"ח שהגישה ועדה בינמשרדית שמונתה על ידי שר הפיתוח, נאמר שעתיד המפעל מותנה באספקת מים מתוקים. ואילו בתקציב מוקצב רק סכום של חצי מליון לירות לקדוחי מים. הייתי רוצה לדעת מה מצבם של קידוחי המים.

שנית - מהו הסטטוס החוקי של חברת "תובלה", האם היא חברה הסתדרותית או ממשלתית? ומה מידת הקשר בין משרד הפיתוח וחברה זו? שלישיית, בתקציב מוקצב סכום של 600 אלף לירות לחברת חרסית וחול זך. האם סכום זה נועד להרחבת המפעל או להון חוזר?

רביעית - מה מידת ההתקדמות בעבודות בנמל אילת ומתי תוכלנה לעגון בנמל זה אניות בנות 7000 טון?

חמישית - בדברי ההסבר לא מצאתי הסבר מספיק על חברת הברום. הייתי רוצה לקבל הסבר על הקילקולציה של המטבע הזר במפעל זה.

ששית - מה הם מחירי האשלג הבינלאומיים, מה המחיר שאנו מקבלים וכמה עולה לנו הדולר במפעל האשלג? הייצור

שביעית - האם שיטת/החדשה שהוכנסה במפעל הפוספטים נבדקה בטרם הוחלט להפעילה? מה מצב ייצוא הפוספטים ומה היא הקלקולציה של המטבע הזר?

ולבסוף, הייתי רוצה לקבל פרטים על המכון הגיאולוגי ותוצאות פעולתו.

מ. חזני:

האם הסכום המוקצב לסעיף החשמל יספיק על מנת לבצע את תכנית חיבור מפעל האשלג ומפעל הפוספטים לקו המתח העליון, או שהכוונה היא שתכנית זו תבוצע תוך 2-3 שנים?

בעקבות תוספת הסכום הנתנת לה רחבת מפעל הדשנים - ברצוני לדעת אם מחירי הזבלים לתצרוכת מקומית צויים לעליה?

יש לי הרושם, שעל אף המצוקה הכספית יש צורך להגדיל את סעיף קדוחי המים בערב. אפילו כמות קטנה של מים המתגלה בקידוח עמוק במקום אפקטיבית יותר מאשר העברת מים מהצפון.

במקרה הזדמנתי לנמל לוונדון בשעה שפירקו את האניה "אשראליה" שביין היתר הביאה גם ברום נוזלי בבקבוקים. ולעיני ויצאו כמה עשרות בקבוקים והוזעקו מכבי אש לכיבוי הדליקה. האם ניתן לשלוח את הברום הנוזלי בצורה אחרת?

ולבסוף - מה גורל התכנית להנחת מסילת ברזל בדרום?

ז. צור:

ברצוני לשאול את המנהל הכללי של משרד הפיתוח:
(א) מה חלקה של ההתישבות החקלאית בתכניתו של שר הפיתוח לקליטת 100 אלף איש בנגב?

(ב) כמה אנשים שמקום עבודתם הוא במפעלי הנגב אינם גרים במקום?

(ג) בתקציב מופיע סכום של מליון לירות לפיתוח נמל אילת. באיזו מידה עונה סכום זה על צרכי הפיתוח של נמל אילת?

(ד) באיזו מידה אי-ביצוע תכנית הנחת מסילת ברזל עד אילת מעכב פיתוח מפעל המחצבים?

(ה) האם התקציב עונה על הצורך באספקת חשמל למפעלי הנגב בשנים הבאות?

(ו) אשתקד דוגמה על הוזלת מחיר החשמל לצריכה ביתית ולצרכים אחרים. מאזן חברת החשמל השתפר במידה ניכרת. האם כתוצאה מכך אי אפשר להוזיל מחירי החשמל?

(ז) כידוע את הפוטנציאל מעבירים למפעל הדשנים בחיפה. וישובי הנגב הצורכים זבלים אינם משלמים יותר, גאלא שהוצאות ההובלה הן גבוהות יותר. האם אין זה הגיוני להוזיל את מחיר הדשנים לישובי הנגב?

(ח) ריכוז פעולות הפיתוח בנגב, באיזו מידה הוא מתיישב עם הצרכים האקטואליים של פיתוח הנגב?

(אחרי כן רשמה אד)

לפני-כן רשמה סא.

אד.

ה. רובין:

הממשלה עדיין לא החליטה על הקמת מפעל הזרחן.
אני מציע להכניס בתקציב המשרד הראשי סכום של
50 אלף לירות עבור הכנות ארגוניות, ולתקציב הפיתוח - מחצבים - אצ"ע
מציע להעביר סכום של 1/2 מיליון ל"י מהרזרבה כדי שאפשר יהיה להתחיל
בפעולה.

לאחר הפרסומים השונים בעתונות, רצוי היה שהמנהל
הכללי של משרד הפיתוח ימסור לנו אינפורמציה מוסמכת בנדון.

האם משרד הפיתוח יכול למסור לנו פרטים על תכנית
האופציה למכירת מפעל הדשנים והחמרים החימיים?

אשתקד הוקצב סכום של 3 מיליון ל"י כסובסידיות
לזבלים חימיים. בשנת התקציב 1957/58 - הוקצב סכום של 4,200,000 לירות
למטרה זו. השנה יש הקטנה בסעיף זה. במידה וסיבת ההקטנה נעוצה בעובדה
שהמפעל יוכל להוזיל את הייצור - אדרבא; במידה שיש כאן מעמסה נוספת
על החקלאות - אני מתנגד לכך. אינני חושב שיש הצדקה להטיל נוסף
של 1,600,000 לירות על החקלאות. מס הרכוש החקלאי מסתכם בסכום של
1 מיליון ל"י, וביטול הסובסידיות לזבלים גם כן יכול להתבטא בסכום של
מיליון ל"י.

ז. רוקח:

שאלתי הראשונה נוגעת לחברת החשמל. מהו מעמדו
של אברהם רוטנברג בחברה כיום. כן אני מבקש
לקבל פרטים על הרכב ההנהלה של החברה. בעתון "הארץ" פורסמה סדרת
מאמרים ובהם ביקורת קשה על חברת החשמל. כיצד הצליח הנסיון של שיתוף
הפועלים או ועדי העובדים בהנהלת החברה, ומה הן המסקנות לאור נסיון
זה?

הגליל לא היה קשור לרשת הכללית של החברה. לפני
כשלוש שנים הושמעה הצעה בדבר הקמת תחנת-משנה. האם הגליל העליון קשור
לרשת של התחנה בחיפה?

האם תכנונו של נמל אשדוד הוא בתחום סמכותו של
משרד הפיתוח? מהו גודלו של נמל אילת מבחינת חלוקת הסמכויות בין משרד
הפיתוח ומשרד התחבורה?

איזה משרד מפקח על פעולות קידוחי הנפט, האם משרד
האוצר או משרד הפיתוח? באופן טבעי צריך לטפל בכך משרד הפיתוח.

כאשר התקיים הוויכוח על התקציב, שאלתי את שר
האוצר מי עומד בראש לשכת החברות. תשובת השר היתה: שמו שפירי הוא
מנהל הלשכה. האם שר שפירי הוא עובד משרד האוצר או משרד הפיתוח? האם
קיים פיקוח של משרד הפיתוח על מפעלים כמו חברת החשמל או מפעל הדשנים?
מהו תפקידו של משרד האוצר בפיקוח זה, וכמה רשויות מפקחות על החברות?
האם משרד הפיתוח הוא מחלקה של האוצר?

באגף הנגב והערבה קיימת מחלקה לקידוחי מים.
האם תה"ל איננו מרכז את כל הפעולות הקשורות בחיפוש אחר מקורות
מים? איזה משרד מפקח על חברת "מקורות"? מהי השפעתו של משרד הפיתוח
על פעולות הכרוכות בחיפוש אחר מקורות מים?

על איזה שש חולש משרד הפיתוח מבחינה גיאוגרפית?

ט. חזני:

ועדת המשנה לענין
להרחיב את מעגל הפסוד
על-מנת לעודד את העובדים לגור במקומות אלה. דעתנו
מתן פסוד כזה, והבקשה הועברה לשר האוצר. לדעתנו
ואני מבקש לדעת מה פעל משרד הפיתוח בנדון.

ג. לוי:
לפני מספר ימים ביקרתי במפעל "עץ זית", והיו שם כמה
מכונות שהיו מיועדות למפעל באילת. האם אפשר לקבל
פרטים מדוע לא הוקם המפעל באילת?

ע. דגני:
בעתונות היו פרסומים שהבליטו את העובדה, שכאשר יעבי
את מי הירדן להשקאה, ירדו פני ים המלח. כן פורסמה
ידיעה בדבר תכנית להעברת מי ים התיכון. היות ותכנית זו ודאי תצא לפועל
מספר שנים - האם נעשו הכנות בקשר לכך?

מה נעשה כדי לקרב את העובדים למקום המפעלים, האם
יש תכניות שיכון מתאימות?
אשר לחברת החשמל - בתפרסמה ידיעה בדבר טיפול בכור-
אטומי. אני מבקש לקבל אינפורמציה בנוון.

בה במידה ואילת הולכת ומתרחבת, כן מחריפה בעיית אסון
המים בה. מה הן התכניות לאספקת מים מתוקים לתושבי אילת?

חברת הדשנים הגיעה לרווח של 1,926,000 לירות. מדוע
אין אפשרות להוזיל את מחירי הדשנים? בימים האחרונים מדברים על העלאה
במחירים.

ש. בנה:
בפתיחת הדיון על תקציב המשרד אמר יו"ר הוועדה,
שהצעת התקציב של משרד הפיתוח היא יותר קטנה מאשר
אשתקד. (היו"ר י. גורי: ההפחתה היא באגף הנגב והערבה.) אם נשווה את
התקציב הנוכחי להוצאה הממשית אשתקד - אזי נראה שהגידול הוא ניכר. זהו
אחד המשרדים בו יש גידול במנגנון, ואין הדבר משתלב עם השאיפה ללית
לצמצם את המנגנון או להקפואו.

באחד הוויכוחים הצבעתי על העובדה שבמדינות רבות
בעולם קיים מוסד המוכר בתוקף החוק שתפקידו לפתור שאלות המתעוררות בין
משרדי הממשלה השונים בקשר לסמכויות וכדומה. ריב בין-משרדי הוא דבר שכיח
בעולם. האם הוגדר התפקיד המדויק של משרד הפיתוח?

קידוחי הנאז'ו והנפט צריכים כאופן טבעי להיות במיקומו
של משרד הפיתוח. מדוע הם נמצאים בתחומו של משרד האוצר?

בתקציב יש מעיף "תמלוגים למכון וייצמן" - האם
הדבר נעשה בשיתוף עם המועצה המדעית?

ביחס למפעל הזרחן ושאר המפעלים שלגביהם קיים מעין
מצב-מלחמה בין משרד הפיתוח לבין משרד המסחר והתעשייה, או יותר נכון - עם
המשק ההסתדרותי - האם גובשה בנוון מדעניות מסוימת? אם מפעלים אלה אינם
צריכים להיות בבעלות הממשלה, מדוע דווקא צריך להעבירם לרשות כור? האם
אין באר. גופים, מוסדות או פרטים שהם מומחים בשטח זה של ייצור זרחן?

אני עובר לשאלות בנוגע לחברת החשמל. לאור ההתחדות
ששררה בשוק והמעבר לשימוש בגאז, היתה תכנית מוצדקת להוזלת החשמל
לצריכה ביתית וגם לתעשייה. בשעתו הודיעו על הוזלה, והדבר משום-מה לא
בוצע.

ליוור העובדה שהנסיונו
בהנהלה לא הוכתרה
חברת החשמל?
העובדים
נהלה של

א. בהיר: בשנה שעברה היה תחזית על התפתחות המפעלים הנמצאים ברשות משרד הפיתוח, תחזית על התפתחות הייצור והייצוא וכן מצב הרווחיות. באיזו מידה התאמתה תחזית זו לגבי שנת התקציב השרטטת ומה הן התחזיות ל- 3 - 2 השנים הבאות?

חברת החשמל הגיעה השנה לרווח ברוטו של 1,9 מיליון ל"י וגם למכומים רציניים של פחת. החברה יצאה משלב של חוסר רווחים והיא מתקדמת לקראת התפתחות נורמלית. יחד עם זה צריך להשקיע סכומים נוספים בחברה. כיצד מתקדמת העבודה של הקמת היחידה בחיפה? שמענו גם על הזמנה של יחידה נוספת של 75 אלף קו"ט. מהי התחזית להתפתחות החובה ולגיוס אמצעים למטרה זו? האם הסכומים שהוקצבו השנה מספיקים להקמת היחידה בחיפה? האם גוייסו אמצעים לרכישת היחידה החדשה? החברה גייסה אמצעים באמצעות איסיות של איגרות חוב, אשר הוכתרו בהצלחה. מה הן התכניות לעתיד לבוא בקשר לגיוס אמצעים? האם חושבים לעשות זאת רק באמצעות תקציב הפיתוח, או שיש תכניות אחרות לכך?

יש כאן תכנית פיתוח לחברת הדשנים בסכום של 11 מיליון קבלנו לידינו את בתי-הזיקוק בחיפה, ועד כמה שאני מבין הדבר נותן יסוד ונסים לפיתוח תעשיה פסטו-כימית על-ידי שתוף פעולה בין חברת דשנים ובתי-הזיקוק. האם יש תכניות בנדון, ומהן? מהם האמצעים הדרושים להשקעה זו?

מפעלי ים המלח - לאחר שנשמעו דברי ביקורת על משרד הפיתוח, על אי-הצלחתו בשטח זה ועל בזבוז כספים, אפשר לציין בסיפוק שאנו יוצאים עתה לדרך-המלך גם במפעל זה. בדברי ההסבר נאמר שתפוקה של 180 אלף טון היא בבחינת תכנית/ביניים. מהן התכניות היותר נרחבות, באיזו מידה נעשות בדיקות ומהם הסכומים הדרושים להשקעה?

פוספטים - לפי התכנית הייצור צריך ל- 250 אלף טון, מזה 160 אלף טון יצוא. בשנה שעברה הייצוא הגיע ל- 100 אלף טון. מה צריך לעשות כדי להגיע לפיתוח בקנה מידה יותר נרחב של הפוספטים? אני יודע שהוצאות ההובלה והנמל מהוות בעיה. שאלתי את נציגי משרד התחבורה, בקשר להוצאות הגבוהות בנמל חיפה, שאלה דומה. האם לא לבדוק את האפשרות של העמדת מתקנים זמניים באשדוד? האם נחנם את האפשרות ליצוא פוספטים ואשלג במתקנים זמניים? האם אפשר לבצע את הייצוא של הפוספטים והאשלג דרך נמל אילת על-ידי סלילת כביש שיקשר עם ים המלח עם נמל אילת, כביש שיקטין את הוצאות ההובלה?

י. רוקח: האם אין מחשבות לבנות רכבת-עלית כדי להוזיל את הוצאות ההובלה?

א. בהיר: מהי מדיניות משרד הפיתוח בענייני הובלה? יש כאן שתי גישות מנוגדות, האחת הטוענת לתחבורה מוטורית והשניה לשירות רכבות. משרד הפיתוח פיתח חברה, ואני מבקש את מנהל המשרד למסור לנו את המסקנות מהקמת החברה. לאילו הישגים הגענו ומהן המסקנות לגבי העתיד? שמא כדאי להזמין את מנהל חברת התובלה כדי לשמוע ממנו הסברים בנדון.

שמעתי שנשקף עתיד לפיתוח חרסית דמויית-צור. מהן התכניות ומהי התחזית?

האם אין מקום להקים חכרת-אם אשר תספל בכל אותם המפעלים המשלמים דיבידנדה, דוגמת חברת החשמל, חברת הישנים, חברת התובלה וחברת חרסית, בצירוף מפעלים אחרים הנמצאים ברשות הממשלה או שלממשלה יש חלק מכריע בהם, ושחברת-אם זו תנסה לגייס אמצעים שלא בדרך

א. בהיר -

של איגרות חוב, אלא בדרך של הפצת מניות. אולי אפשר לצרף לזה גם את מפעלי הדואר והטלגרף הנושאים את עצמם ונושאים רווחים. יש לנסות להקים זרוע נוספת לגיוס אמצעים בצורת אמצעי השקעה, לאו דוקא בשביל כל מפעל בנפרד אלא במרוכז, וחברה זו תשקיע מאצעים אלה בכל אחד מהמפעלים האלה. באסריקה יש חברת השקעות שפטורה ממס הכנסה, והתנאי לכך הוא שהחברה לא תשקיע מאמצעים יותר מאחוז מסוים במפעל אחד. האם אין מקום להעלות מחשבה זו בממשלה? הצנתי שאלה זו גם לשר האוצר בזמן הדיון על בעיית חברת הדשנים, ואני חוזר עליה עתה בקשר למפעלי הפיתוח.

ש. דיין: מהו גודל האוכלוסיה הגרה באזורמבאר-שבע עד אילת. מה מספר בני הנוער הגרים באזור זה, במיוחד בועד ישראלי? כמה יחידות יושבות במקומות הללו באופן קבוע? האם יש משפחות הגרות שם במשך כל ימות השנה.

מה הן הכנסות המפעלים השונים ברוטו ונטו? מהם הסכומים הדרושים כדי להגיע לרנטביליות של המפעלים?

האם כמות המים בערבה מספיקה לאספקה עצמית של האוכלוסיה וגם לגידול ירקות לאספקה עצמית? מהם מחירי המים בערבה?

מה האמת בשמועות על העלאת מחירי הדשנים? האם זהו בעיה חולפת? האם רוצים ליטול את הסובסידיות שהוענקו לזבלים?

הינ"ר י. גורי: בין השאלות יש שאלות כבדות מאד ורציניות מאד. לא אוכל לומר שלכל השאלות יש יחס ישיר לתקציב; יש להן כמובן יחס עקיפין. לגבי כמה משרדים בתעוררו שאלות רציניות וביקשנו סאת המשיבים להפריד ביניהן ולהשיב על אלו שיש להם שי יכות הדוקה לתקציב, ועל השאר - נוכל לקיים שיחה מיוחדת לאחר מכן. אפשר גם עם משרד הפיתוח לקיים שיחה בה בקיף עולם ומלאו, אבל לא במסגרת זו כאשר הזמן דוחק ביותר. לכן הייתי מבקש את מנהל משרד הפיתוח שבתשובתו יכלכל את הקו הזה ויוציא מכלל תשובותיו הסיר מקיף מדי על השאלות שנשאלות. אבקשו להביא לתשומת-לב את ההערה הזו.

מר מ. בדר: קודם כל כמה מלים על התקציב הרגיל. מבלי לקשור זאת עם יחס מיוחד של משרד האוצר למשרד הפיתוח, עובדה היא שבאופן מעשי תקציב משרד הפיתוח גדל השנה לעומת אשתקד ב-170 אלף לירות. מאין נובע גידול זה, לאור העובדה שמופיע כאן סכום יותר קטן?

אשתקד הוקצב סכום של 250 אלף לירות להחזר מסים ואילת על חמרי בנין באילת. לגבי שנה זו - הדבר יוכרע בוועדת הסובסידיו הבין-משרדית, לכן הסכום איננו מופיע יותר בתקציב משרד הפיתוח. אם מפחיתים סכום של 250 אלף לירות מתקציב אשתקד, מסתבר שהגידול השנה הוא ב-175 אלף לירות. חלק מגידול התקציב נובע מהתייקרות, והחלק השני נועד לתוספת של 5 עובדים וגם פעולות נוספות. זהו המצב העובדתי. אמנם תקציב משרדנו לא גדל כפי שגדלו תקציבי המשרדים האחרים, אבל הגידול בתקציב שלנו היה הכרחי בגלל העובדה שאנו עושים עבודה מסוימת הקשורה במפעלי הפיתוח. משרדנו מורכב ברובו מאנשים בעלי מקצוע, והתוספת מתבטאת בשטח ההכנות, פיקוח על החברות וכדומה.

היתה שאלה נוספת הקשורה במידה מסוימת לתקציב הרגיל. נשאלתי מהו תפקידו של המכון הגיאולוגי. מכון זה אוסף באופן מסודר נתונים על הרכב האדמה ועל מה שסמון בתוכה. יודה לקידוח מים מבלי שתיעשה קידוח, לכן בחינה על-ידי המכון. הוא הדין לגבי קידוחי הנפט. כל סימון נקודות לקידוחים. המכון יבצע פרוגנוזה קרקעית על-ידי המכון. הולך וגדל בתוך המכון אוסף דוגמאות הקרקע שהם מוציאים באמצעות קידוחים מכסן האדמה.

הגיאולוגיה מתחילה עם ביחוש מסוים המנסה להסביר מה שנמצא באדמה על-פי המצוי בשטח העליון שלה. אבל זהו רק החלק הראשון. החלק השני הוא יותר יסודי ומטרחו למצוא את הרכב השכבות התת-קרקעי הפנימיות של האדמה ולהשוותן למבנה הקרקע הקיים לא רק בארץ אלא בעולם. לא ניתן לפתח את הארץ מבלי שמכון גיאולוגי ילווה באופן מתמיד את מה שאנו עושים על-פני הקרקע ומתחת לפני הקרקע, במעמקי האדמה. הידע שלנו בשטח זה השתפר ואנו מגלים מדי פעם בפעם אוצרות טבע חדשים, אם כי לא תמיד יש בטחון כיוון שיש נדידה של אוצרות מסוימות מתחת לפני הקרקע. קבלנו ממשלת המנדט חומר חשוב, מוצגים ומפות מעניינים. רק בשבוע שעבר שמעתי שהרצל בספרו "מדינת היהודים" כתב על פוספטים. הוא שם לב לבעיה זו כיוון שהיה לו ידיד גיאולוג גרמני שטייל בארץ והסב את תשומת-לבו של הרצל לים המלח וגם לענין הפוספטים ואלמנטים אחרים הנמצאים באדמה. זוהי פעולה מתמדת שאין לקבוע לה גבולות או זמן. כל פיתוח אסיתי מלווה בצורך להמשיכו על בסיס של דוגמאות חדשות שמוציאים מהקרקע.

השנים האחרונות היו לנו שנות קידוחים מוצלחים ולא-מוצלחים, קידוחי מים ונפט. כל הקידוחים הללו הוסיפו לנו ידע לגבי אוצרות אחרים שנוכל למצוא במשך הזמן. אינני יכול למסור לכם כאן קטלוג של הדברים שמוצאים, והדבר מתחיל בברזל, מנגן ונחושת וגומר בליטיום המהווה אחד האלמנטים ליצירת דלק שאפשר באמצעותו לשלוח ספוטניק לחלל. אם נביע לאפשרויות ניצול של כל האלמנטים הללו - זוהי בעיה אחרת. אם רוצים להתקדם - חייבים להוציא כספים על מיפוי על-קרקעי ותת-קרקעי של האדמה, ואולי הדור הבא יהיה יותר חכם מדורנו.

בהזדמנות זו רצוני לומר כמה מלים על סעיף שכלל איננו סופיע כאן. נוסף למכון הגיאולוגי אנו מקיימים מכון גיאופיזיקלי. זוהי שיטה של בדיקה אלקטרונית ופיזיקלית של הסמון בקרקע. היום לא ניגשים לקידוחי נפט ומים בעולם מבלי שתיעשה קודם לכן בדיקה גיאופיזיקלית.

רצוני לנסות להשיב עתה על השאלות הקלות, ואחר כך אעבור לשאלות הכבדות.

הוצגה שאלה בנוגע לשמירה הכשרות והשבת. במידה ומעירים את תשומת-לבנו שהעניינים אינם כשורה בשטח זה במקום מסוים - אנו מטפלים בדבר ומנסים להסדיר את העניינים. אם חבר-הכנסת חזני יצביע לפני על תופעה מסוימת - נטפל בה, כשם שטיפלנו בדבר במפעל בתמנע.

אשר לשמירה על השבת - בכל אותן העבודות שהכרחי לעבוד בהן בשבת, עובדים בשבת. אנו עצמנו מעוניינים, מבחינה כלכלית, להקטין עד כמה שאפשר את היקף העבודה בשבת.

מ. חזני: מי קובע את מידת ההכרחיות? האם יש היתרי עבודה?

מר ט. בדר: יש היתרי עבודה בכל מקום בו יש צורך לעבוד בשבתות. אנו שוקדים על כך מאספקט אחר, כי איננו מעוניינים שתהיינה שעות נוספות העולות לנו ביוקר.

אני עובר לשאלת הסמכויות. נמל אילת נמצא בסמכותו של משרד הפיתוח. תכנונו של נמל אילת הגדול, העתיד לקום בעשה על-ידי שני משרדים - משרד התחבורה ומשרד הפיתוח גם יחד. קיימת ועדה משותפת המורכבת מסומחים של שני המשרדים המטפלת בתכניות לעתיד. נמל אילת מתנהל כולו על-ידינו. לפני שנה היה במקום קבלן שעסק בפריקה, אבל היום אנו מבצעים בעצמנו את כל עבודות הפריקה והטעינה באילת. שירותים אלה אינם עולים ללקוחות יותר משהם עולים להם במלל מפתוח כמו חיפה, ודומני שהם יותר זולים משירותים אלה בנמל יפו-תל-אביב.

אנו מסיימים שנה זו בנמל אילת בעודף הכנסות על הוצאות.

ש- 800,000 לירות יקבל על עצמו המפעל, והנותר - ישתלם השנה מסקורות של הסובסידיות הממשלתיות. באופן כזו תוקטן הסובסידיה לדשנים ב- 800,000 ל באופן אבסולוטי, אבל מבחינה יחסית זהו סכום יותר גדול, כאשר אם מחזבים את הסובסידיות לפי הטובאז' שנמכר - הסכום צריך להיות יותר גדול. עובדה היא שהייצור גדל, וגם אילו נתנו את אותן 3 מיליון הלירות, הרי לעומת מחזור התפוקה במחירים של אשתקד - הסכום הוא יותר קטן, לכל טובה של ייצור.

מ. חזני:
המפעל הופתע מההחלטה שנתקבלה, והוא טוען שאין מקום לייצור נוסף.

מר מ. בדר:
עמדה זו נתקבלה על-יד המפעל. הוא יכול ליטול על עצמו סכום של 800 אלף לירות; על-ידי סידורים פנימיים ותחזית לייצור יותר גדול - אפשר להקטין את הסובסידיות בסכום של 800 אלף לירות.

ועדת השרים לענייני כלכלה החליטה להטיל סכום של 1,100,000 לירות על המפעל; 300,000 לירות על החקלאים, והשאר ישתלם כסובסידיה.

חושבני שהיה זה לטובת המפעל אם היה מחליט לשלם במשך 2 - 3 שנים דיווידנדה בצורת בונוסים ולא במזומנים כדי לא להוציא את הסקורות הכספיים החוצה ואחר-כך לחפש כספים להון חוזר בבנקים. זהו משגה לדעתי - ואינני אומר זאת כדי להשיג רוב בוועדת הכספים לעמדתו. אני מכיר שהיה צורך להנהיג שיטה זו בשנה זו, כי זהו אחד המפעלים שקשיי המחזוריים הם גדולים היות ורוב תוצרתו נמכרת בארץ ולא בחו"ל. מבחינה זו מצבו של מפעל ים המלח יותר איתן מאשר של מפעל הדשנים, כאשר 90% מתוצרתו של מפעל ים המלח גורלית לייצוא בגד אקרוטיילים, בו בזמן שתוצרת מפעל הדשנים נמכרת לחקלאים מקומיים בתנאי האשראי הקיימים בארץ, תוך השפעה של בצורת חלקית או שלמה. ובמחירים עולים ויורדים. משרד הפיתוח הגדיל את האשראי הבנקאי לחברת דשנים מ- 600 אלף לירות ל- 3,5 מיליון, והדבר היה כרוך במאבקים קשים עם הבנקים וגם עם נגיד בנק ישראל. הבנקים אינם ששים כל-כך לקראת עיסקות הקשורות בארץ. הם אינם יכולים לקבל כאן שעור רבית יותר גבוה מהרגיל.

אם נוכל לסכם את שנת 1959/60 גם כן על בסיס של 6% דיווידנדה - נייצב את שם המפעל בשוק הפיננסי.

מה הם הסיכויים של חברת הדשנים? קיים ויכוח בינינו לבין אחד מחברי ההנהלה של המפעל. אני חושב שיש בכוחו של מפעל זה להשתלט על השטח של פטרו-כימיה, אבל לדעתי צריך להפריד את הפטרו-כימיה. עד היום עוסקת חברת דשנים בחומר בסיס שהיא מייצרת. רק השנה עלינו לדרך של ייצור חמרי לוואי, שההשקעה בהם היא קטנה, והמחסור הוא לפעמים פי 2 - 3 מההשקעה. אם בוחנים את הניתוח שנעשה על-ידי חברה אמריקאית על חברת דשנים אפשר לראות, שבמחיצת ההוצאות השוטפות והסכום שנשאר לאמורטיזציה ורביית - חברת הדשנים משתווית עם כמה קונצרנים גדולים עולמיים. השאלה היא - מדוע בכל-זאת הסכום הנותר לאמורטיזציה ולרביית איננו מספיק בדשנים, בו בזמן שבכל העולם הוא מספיק. הסיבה לכך פשוטה: אם הרלציה היא 2 לירות השקעה על לירה אחת - כל אחוז רבית מתבטא ב- 2% בתמחיר; כל אחוז אמורטיזציה מתבטא ב- 2% בתמחיר וכן כל אחוז אחד של רווח. היות ולא יכולים להטיל זאת על המחיר, הדבר חסם אחר כך במאזן. במידה ונשנה בעתיד את היחס הזה - יהיה זה אחד המפעלים הרנטביליים ביותר, דוגמת אותם המפעלים והקונצרנים הגדולים העוסקים בחימיה, שהם עוסקים לא רק בחומר בסיס, אלא בכל השירותים של המוצרים הנובעים מהמוצר היסודי שהם מייצרים.

ההשקעה בדשנים הגיע ל- 50 מיליון, מזה 8 - 9 מיליון השקעה בבכסים שוטפים. התפוקה בתקציב השנה תגיע ל- 26 מיליון. הפחת מותאם להרכב ההון. במשך שלוש השנים הבאות יהיו למפעל קשיים פיננסיים כי הם צריכים להחזיר בשנים אלה יותר מאשר הם יכולים להשיג על-ידי אמורטיזציה או רווחים.

ומהי התחזית? ההתנבחות למכירה היתה מבוססת על חשבון ששוט. באותה תקופה בה האופציה צריכה היתה להתקיים, למפעל דשנ יכנסו מחשבון האמורטיזציה לפחות 12 - 11 מיליון לירות. למען שמור על גובה התפוקה, תצטרך החברה סתוך האמורטיזציה להשקיע מכסיוסום של 3 מיליון במשך שלוש שנים. ישאר לה איפוא סכום של 8 מיליון שהיא יכולה להשתמש בו לאחת משתי המטרות הבאות, או לשתיהן כאחד: או להוסיף שנת ייצור שהתשקעה בהן קטנה והמחזור של ענפי ייצור אלה ישנה את הריזציה בין הון התשקעה והון המחזור. ואל לבו לשכוח. אבעד אותו סכום שתשקיע מהאמורטיזציה היא לא תצטרך לשלם רבית. או החברה יכולה לומר, שהיא איננה מרחיבה יותר, ואז היא תקטין את החוב במשך שלוש שנים ב- 8 מיליון וזה כלבד ישנה את התוצאות הכספיות שלה בסוף שלוש השנים בערך ב- 400 אלף לירות לשנה. ואם היא תשלם 8 מיליון, מחצית החובות שעולים 12% - 10% הרי היא תקטן הרבה יותר. אפשר לדאוג איפוא תכניות פצימות לנהרא כספית של חברת הדשנים, הבראה הבנויה דוקא על העובדה שהיא לא תצטרך להשתמש בכספי האמורטיזציה על-מנת לחדש את הציוד, כיוון שהציוד הוא כולו חדש ואיננו מצריך שערך כזה של אמורטיזציה. שערך של 8% מותאם להרכב ההון והצורך להחזיר הלוואות.

בישיבה הקרובה נשמע את המשך התשובות לשאלות חברי הוועדה.

חיו"ר י. גורן:

אנו עוברים עתה להצבעות על תקציב משרד ראש המס בתפכמת משרד ראש הממשלה, נמחק התקציב ללשכת השר בלי תיק. ההפרש איננו מתבטא בדיוק באותו סכום, אלא בפחות עובד אחד שנקלע לתקציב בארמיה.

(סזכיר הוועדה ש. בזק קורא את הצעות חברי-הכנסת בדד, בבה, חזני ומנה לתקציב משרד ראש הממשלה)

(אחרי-כן דשמה אמ.)

א.מ.

אנו גורסים הפחתה בכל המשרדים. בשעור של 2%.

ש. בנה:

מ. חזני:
הסכום הכללי שאנו מציעים להוריד ממשרד ראש הממשלה מסתכם באופן כולל ב-2%. ביחס לשרות השדור המצב הוא אחר. כאן אנו מציעים להקטין את תקציב שירות השידור במקביל לאותם מאתים הל"י שנגבים על ידי שירות השדור. מאחר שהצבור שילם כבר את עשר הלירות במקום שמונה הלירות, אנו מציעים ששתי הלירות הנוספות יהיו על חשבון אגרת השנה הבאה.
אם לא מתקבלת הצעתנו זו - דשושה החלטה פורמלית האומרת, כי מעלים את האגרה מ-8 ל"י ל-10 ל"י.

היו"ר י. גורי:
אינני יודע אם נכונה עמדתך. השאלה היא: אם בכלל העלאת אגרה זקוקה לאישורנו. אין אני יודע אם יש לנו סמכות לאשר העלאת אגרה או לא לאשרה.

מ. חזני:
זה שנים קיים הנוהג, וזאת על יסוד התחייבות של הממשלה, כי לא תהיה כל העלאת אגרה מצד האוצר מבלי להימלך קודם בדעת וועדת הכספים.

היו"ר י. גורי:
אז היה המדובר בתעריפי דואר.

מ. חזני:
אני אומר, כי על ידי העלאת אגרה זו אנו שוכרים תקדים. ההחלטה על העלאת האגרה באה מבלי להימלך קודם בדעת וועדת הכספים.

היו"ר י. גורי:
אני מציע, בלי קשר לסעיפי התקציב, שהוועדה להפוך ענין זמני זה של אשתקד לדבר של קבע.

היו"ר י. גורי:
נניח שעמדת הוועדה תהיה שלילית, אולם גם אז אין זה אומר, שאין האוצר יכול לגבות את שתי הלירות הנוספות.

מ. חזני:
הוא יכול לגבות, אולם על ידי כך הוא ישבור תקדים.

היו"ר י. גורי:
אני חושב שלא כדאי להצביע סעיף, מעיף. נצביע את כל ההצעות יחד.

אנו מצביעים על תקציב משרד ראש הממשלה.

ח. רובין:
בקשתי מהיו"ר להוציא את סעיף "אליו"ם" מהצבעה הכללית. בענין זה אני מבקש לאפשר

טוב.

היו"ר י. גורי:

ה צ ב ע ה

- הצעת חבר הכנסת נדר - לא נתקבלה.
- הצעת חבר הכנסת בנה - לא נתקבלה.
- הצעת חבר הכנסת קלמר - לא נתקבלה.
- הצעת ח"כ סנה, אין תומכים - לא נתקבלה.

ועתה למעייף המדבר על עתון "אליום".
אנו מצביעים.

היו"ר י. בורני:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת רובין - לא נתקבלה.

אני מבקש לרשום לי זכות להודעה.

ח. רובין:

ועתה אנו מצביעים את הצעת הממשלה
בדבר תקציבו של משרד ראש הממשלה.

היו"ר י. בורני:

ה צ ב ע ה

תקציב משרד ראש הממשלה, כהצעת הממשלה - נ ת ק ב ל.

אני נועל את הישיבה.

היו"ר י. בורני:

הישיבה ננעלה בשעה 13.45